

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

ACTIVITATEA SPECIALĂ DE INVESTIGAȚII
CURRICULUM

FORMATOR:

Vladislav GUȚAN,

*Procuror, șef adjunct al Secției
control al urmăririi penale
Procuratura Generală*

Chișinău – 2012

I. PRELIMINARII

Activitatea specială de investigații reprezintă o procedură cu caracter secret și/sau public, efectuată de autoritățile competente, cu sau fără utilizarea echipamentelor tehnice speciale, în scopul culegerii de informații necesare pentru prevenirea și combaterea criminalității, asigurarea securității statului, ordinii publice, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor, descoperirea și cercetarea infracțiunilor.

În cadrul procesului penal, aceasta reprezintă totalitatea de acțiuni de urmărire penală cu caracter public și/sau secret efectuate de către ofițerii de investigații în cadrul urmăririi penale numai în condițiile și în modul prevăzute de Codul de procedură penală.

Fiind determinată ca un mijloc juridic de stat, activitatea specială de investigații este exercitată în exclusivitate de către subdiviziunile specializate ale organelor de stat împuternicite prin lege și numai în scopul soluționării sarcinilor stipulate în lege, bazându-se pe Constituția Republicii Moldova, Codul de procedură penală, Legea cu privire la activitatea specială de investigații, pe alte legi și acte normative de referință.

Activitatea specială de investigații se desfășoară respectându-se anumite principii speciale, printre care oportunitatea și ofensivitatea, îmbinarea metodelor publice și secrete. Ea întrunește măsuri în vederea depistării, cercetării și fixării datelor inițiale. Sarcinile principale ale activității speciale de investigații constau în relevarea atentatelor criminale, prevenirea, curmarea infracțiunilor și identificarea persoanelor care le organizează și/sau le comit; descoperirea și cercetarea infracțiunilor; căutarea persoanelor dispărute fără urmă ori a celor care se ascund de organele de urmărire penală sau de instanța de judecată ori se eschivează de la executarea pedepsei; colectarea de informații despre posibile evenimente și/sau acțiuni ce ar putea pune în pericol securitatea statului.

Cercul larg de subiecți și participanți la activitatea specială de investigații – funcționari ai organelor investigativ-operative, judecători de instrucție, procurori, specialiști, confidenți ș.a. – pune în evidență caracterul interdisciplinar al activității speciale de investigații.

Regimul legal al activității speciale de investigații, respectarea drepturilor și libertăților persoanei sînt asigurate atît prin dreptul de recurs, cît și prin controlul parlamentar, controlul judiciar, controlul procurorului și controlul departamental privind realizarea activității speciale de investigații.

La elaborarea curriculumului s-a acordat atenție sporită atît ideii de acumulare a cunoștințelor teoretice temeinice privind activitatea specială de investigații și regimul măsurilor operative de investigații în procesul penal, cît și celei de formare a abilităților tipice domeniului de activitate, precum și a capacității procurorului de a transfera cunoștințele teoretice și practice în activitatea practică.

II. OBIECTIVELE GENERALE / STANDARD ALE MODULULUI / DISCIPLINEI

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să perceapă esența activității speciale de investigații, a sarcinilor, principiilor și bazelor acesteia;
- să cunoască cadrul normativ privind organizarea și desfășurarea activității speciale de investigații;
- să identifice drepturile și obligațiile organelor investigativ-operative;
- să cunoască drepturile și obligațiile procurorului și judecătorului în domeniul activității operative de investigații;
- să reproducă regimul măsurilor operative de investigație, temeiurile, condițiile și procedurile de desfășurare.

La nivel de aplicare:

- să valorifice competențele de procuror în domeniul activității operative de investigații;
- să perfecteze demersuri, încheieri, alte acte conform cerințelor normative;
- să utilizeze metode de control exercitat de procuror și judecător în domeniul activității speciale de investigații;
- să valorifice cunoștințe, deprinderi și experiențe privind utilizarea rezultatelor activității speciale de investigații în procesul penal.

La nivel de integrare:

- să asigure protecție drepturilor și libertăților persoanei în activitatea specială de investigații;
- să identifice domeniile, formele și măsurile de interacțiune (cooperare) atât pe plan intern, cât și internațional;
- să stabilească și să dezvolte relații de colaborare cu societatea civilă, cu organizații de stat și nestatale și cetățenii;
- să interpreteze actele normative în domeniul activității speciale de investigații în conformitate cu principiile generale ale dreptului și prin prisma respectării drepturilor și libertăților omului.

III. ADMINISTRAREA MODULULUI / DISCIPLINEI

Codul disciplinei	Semestrul	Numărul de ore		Evaluarea	Responsabil de disciplină
		C	S		
	II	6	12	colocviu diferențiat	V.Guțan

IV. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la curs / prelegeri

Nr.	Tema	Numărul de ore
1.	Activitatea specială în investigații: noțiuni generale	2
2.	Activitatea specială de investigații în procesul penal	4
	TOTAL	6

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor la seminar / laborator

Nr.	Tema	Numărul de ore
1	Activitatea specială în investigații: noțiuni generale Subiecții activității speciale de investigații	2
2	Măsurile speciale de investigații. Procedura de dispunere a măsurilor speciale de investigații	4
3	Tactica și metodică investigativ-operativă	2
4	Controlul activității speciale de investigații	2
5	Activitatea specială de investigații și drepturile omului	2
	TOTAL	12

V. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

Obiectivele de referință	Conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> – să definească activitatea specială de investigații; – să determine esența, importanța și conținutul ASI; – să delimiteze activitatea specială de investigații de alte activități statale; – să poziționeze disciplina „Activitatea specială de investigații” în spectrul altor discipline; – să determine sarcinile activității speciale de investigații; – să identifice specificul principiilor generale și speciale ale activității speciale de investigații; – să interpreteze izvoarele activității speciale de investigații. 	<p>Tema 1. Activitatea specială de investigații. Noțiuni generale</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noțiunea și esența activității speciale de investigații. Activitatea specială de investigații ca formă de activitate cu caracter complex și mijloc juridic de stat de apărare a intereselor statului, a integrității teritoriale, a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice, a tuturor formelor de proprietate contra atentatelor criminale. • Corelația activității speciale de investigații cu alte activități similare: de urmărire penală, administrativă, cu activitatea particulară de detectiv și de pază. • Conținutul activității speciale de investigații; aspectele; componentele. • Esența și importanța activității speciale de investigații. Corelația activității speciale de investigații cu alte discipline. • Sarcinile activității speciale de investigații: sarcinile generale și sarcinile speciale (particulare). • Principiile activității speciale de investigații: principiile generale: legalitatea, respectarea drepturilor și libertăților persoanei, de ideologizarea și nepartinitatea. Principiile speciale: oportunitatea activității speciale de investigații, ofensivitatea activității speciale de investigații, cooperarea organelor investigativ-operative cu alte organe de stat; îmbinarea metodelor publice și secrete, deideologizării și nepartinității. • Izvoarele: Constituția Republicii Moldova – izvorul de bază al activității speciale de investigații; Codul de procedură penală; Codul penal; Legea privind activitatea specială de investigații, Legea cu privire la poliție și altor legi ale Republicii Moldova; Hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova și Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova; acte normative departamentale și interdepartamentale; tratate internaționale – izvoare ale activității speciale de investigații.

<p>–să identifice subiecții care exercită ASI;</p> <p>–să determine competența organelor investigativ-operative;</p> <p>–să clarifice statutul juridic al subdiviziunii operative în domeniul ASI;</p> <p>–să delimiteze subiecții ASI după statutul lor juridic;</p> <p>–să definească noțiunea de funcționar al organului investigativ-operativ și să explice categoriile funcționarilor;</p> <p>– să determine subiecții – funcționari ai organelor investigativ-operative, alți funcționari și alte persoane care participă la activitatea specială de investigații;</p> <p>–să determine poziția juridică și atribuțiile procurorului în domeniul ASI;</p> <p>–să determine poziția juridică și atribuțiile judecătorului de instrucție în domeniul ASI.</p>	<p>Tema 1. Subiecții activității speciale de investigații</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organele de stat care exercită activitatea specială de investigații. Noțiunea de subiect și de organ investigativ-operativ. Spectrul organelor investigativ-operative. Clasificarea organelor investigativ-operative care realizează activitatea specială de investigații. • Competența organelor investigativ-operative. Drepturile și obligațiile organelor investigativ-operative. Răspunderea juridică în activitatea specială de investigații. • Subdiviziunea operativă – subiect principal al activității speciale de investigații. Tipologia subdiviziunilor operative. • Noțiunile de funcționar al organului investigativ-operativ, de funcționar-participant, de persoane participante la activitatea specială de investigații. • Clasificarea funcționarilor după conținutul funcțiilor exercitate și statutul lor juridic. • Ofițerii operativi – funcționari principali în exercitarea activității speciale de investigații. Clasificarea ofițerilor operativi după criteriul apartenenței de serviciu, după caracterul măsurilor investigativ-operative efectuate, după volumul obligațiilor și drepturilor. Statutul juridic al ofițerului operativ. • Conducătorii organelor investigativ-operative: statutul lor juridic. Conducătorii subdiviziunilor operative, statutul lor juridic. • Alte persoane participante la activitatea specială de investigații: persoane oficiale, specialiști, cetățeni, colaboratorii confidențiali. Funcționarii cu atribuții de control în activitatea specială de investigații; statutul lor juridic.
<p>– să definească noțiunea de măsură specială de investigații și nomenclatorul acestor măsuri;</p> <p>– să descrie conținutul nomenclatorului măsurilor speciale de investigații;</p> <p>– să explice categoriile măsurilor speciale de investigații;</p> <p>– să determine regimul juridic al măsurilor speciale de investigații care nu violează drepturile ocrotite prin lege;</p> <p>– să determine regimul juridic al măsurilor operative de investigații care violează drepturile ocrotite prin lege;</p> <p>– să clarifice competențele organelor investigativ-operative privind efectuarea măsurilor, operative de</p>	<p>Tema 2. Măsurile speciale de investigații</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noțiunea de măsură investigativ-operativă. Caracteristicile măsurilor investigativ-operative. • Nomenclatorul măsurilor investigativ-operative. Competențele organelor investigativ-operative în efectuarea măsurilor operative de investigații. • Categoriile măsurilor speciale de investigații. Măsurile investigativ-operative cu regim juridic obișnuit care nu limitează drepturile și libertățile persoanei. Măsurile investigativ-operative cu regim juridic special care limitează drepturile și libertățile persoanei. • Măsurile operative de investigații aprobate de către procuror. • Măsurile operative de investigații autorizate de către judecătorul de instrucție.

<p>investigații;</p> <ul style="list-style-type: none"> – să reproducă temeiurile și condițiile de efectuare a măsurilor operative de investigații; – să explice temeiurile și condițiile îndeplinirii măsurilor operative de investigații; – să descrie procedura autorizării și controlului măsurilor operative de investigații; – să determine cerințele de perfectare a actelor operative de serviciu; – să acumuleze deprinderi privind munca cu informațiile operative, aprecierea, controlul și autorizarea măsurilor operative de investigații; – să formeze aptitudini privind elaborarea, adoptarea deciziilor și perfectarea actelor respective. 	<ul style="list-style-type: none"> • Măsurile investigativ-operative: <ul style="list-style-type: none"> a) publice; b) conspirate; c) confidențiale (secrete); • Măsurile tehnico-operative. Măsurile agenturale (operativ-agenturale). Măsurile de urmărire, căutare, identificare. Măsurile operativ-profilactice. • Temeiurile îndeplinirii măsurilor investigativ-operative; noțiunea, caracteristicile. Temeiurile juridico-penale. Temeiurile juridico-mixte. Temeiurile juridico-administrative. • Condițiile îndeplinirii măsurilor investigativ-operative. Condițiile generale, condițiile speciale. • Procedura îndeplinirii măsurilor investigativ-operative. Procedura autorizării măsurilor operative de investigații autorizate de către: <ul style="list-style-type: none"> – Conducătorul organului investigativ-operativ; – Procuror; – Judecătorul de instrucție. • Perfectarea actelor de serviciu privind rezultatele măsurilor investigativ-operative.
<ul style="list-style-type: none"> - să perceapă noțiunea și esența tacticii și a metodicii investigativ-operative; - să explice conținutul tacticii operative generale și al tacticii operative speciale; - să identifice derivatele tacticii operative; - să delimiteze tactica și metodică investigativ-operativă de tactica și metodică criminalistică; - să evidențieze aspectele organizaționale, teoretice și practice ale tacticii investigativ-operative; - să determine locul și rolul tacticii și al metodicii investigativ-operative în prevenirea și combaterea infracțiunilor. 	<p>Tema 3. Tactica și metodică investigativ-operativă</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noțiunea și esența tacticii și a metodicii investigativ-operative. Corelația dintre „tactica investigativ-operativă” și „tactica criminalistică”; metodică investigativ-operativă și metodică criminalistică. Tactica generală; tactica specială. • Derivatele tacticii investigativ-operative. Situația tactico-operativă. Problema de tactică. Soluția de tactică. Procedura tactică. Operațiunea tactică. Metoda investigativ-operativă. Metodică investigativ-operativă. Recomandarea tactică și recomandarea metodică. Linia de comportament. Măsura investigativ-operativă. Versiunile investigativ-operative. Tactica și metodică aplicării mijloacelor tehnice. • Tactica și metodică prevenirii infracțiunilor. Tactica și metodică descoperirii infracțiunilor. Particularitățile tactice de combatere a crimei organizate. Situația operativă și situația criminogenă. • Aspecte organizaționale, teoretice și practice ale tacticii investigativ-operative.

<ul style="list-style-type: none"> - să determine cadrul normativ privind controlul activității speciale de investigații; – să identifice controlul parlamentar asupra activității speciale de investigații; – să explice controlul activității speciale de investigații exercitat de procuror; – să explice controlul activității speciale de investigații exercitat de judecătorul de instrucție; – să identifice controlul departamental privind activitatea specială de investigații. 	<p>Tema 4. Controlul activității speciale de investigații</p> <ul style="list-style-type: none"> • Controlul activității speciale de investigații – cadrul normativ, scopul, cerințele, procedura. • Controlul parlamentar privind activitatea specială de investigații. Comisia permanentă abilitată cu exercitarea controlului activității speciale de investigații. • Controlul activității speciale de investigații exercitat de procuror: temeiurile, obiectivele, cerințele, procedura. • Controlul activității speciale de investigații exercitat de către judecătorul de instrucție: temeiurile, obiectivele, cerințele, procedura. • Competențele instanțelor judecătorești în domeniul activității speciale de investigații. • Controlul departamental al activității speciale de investigații. <p>Finanțarea activității speciale de investigații.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să determine cadrul normativ național și internațional privind controlul asupra activității speciale de investigații prin prisma protejării drepturilor omului; - să cunoască cazurile CtEDO ce vizează subiectul abordat, inclusiv și cele emise în cauzele contra Moldovei. - să explice efectele hotărârilor CtEDO; - să identifice discrepanțele dintre legislația Republicii Moldova și practica CtEDO. 	<p>Tema 5. Activitatea specială de investigații și drepturile omului</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dreptul persoanei supuse măsurii speciale de investigații de a fi informată, după efectuarea acesteia. • Dreptul persoanei supuse măsurii speciale de investigații la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin încălcarea normelor ce reglementează ASI. • Nulitatea probelor care au fost acumulate cu încălcarea drepturilor și libertăților omului.

VI. SUGESTII PENTRU LUCRUL INDIVIDUAL AL AUDIENȚILOR

Subiecte / probleme	Forme de realizare	Modalități de evaluare
Subiecții activității speciale de investigații	Referate / Rezumate Studii	- prezentarea rezultatelor - participarea la conferințe științifice
Controlul activității speciale de investigații	Referate / Rezumate Studiu de caz Analiza statisticilor	- prezentarea rezultatelor - elaborarea articolelor - publicarea rezumatelor
Mijloacele activității speciale de investigații	Proiecte Referate / Rezumate	- prezentarea rezultatelor - elaborarea articolelor - participarea la conferințe științifice
Tactica și metodică investigativ-operativă	Studiu de caz Referate / Rezumate Elaborare de legende	- participarea la conferințe științifice - elaborarea articolelor - prezentarea rezultatelor
Jurisprudența CEDO în materia ASI. Analiza comparativă	Referate / Rezumate Studiu de caz Studiu comparat	- prezentarea rezultatelor - elaborarea articolelor - publicarea rezumatelor

VII. EVALUAREA DISCIPLINEI

1. Evaluarea continuă a rezultatelor academice

Participarea audienților în cadrul activităților practice (răspunsuri orale, participare la dezbateri, pregătirea unui referat, lucrări de control)

2. Mostră de evaluare sumativă finală

Mostre de teste

Testul 1

Subiectul I. Controlul activității speciale de investigații.

Definiți formele controlului în activitatea specială de investigații.

Subiectul II. Speță

Cet.N.C, șofer și proprietar de microbuz, care transportă pasageri și colete din Republica Moldova în Europa și retur, a făcut la CNA o declarație, prin care a comunicat că astăzi, 10.10.2012, aproximativ la 08.00 min, la efectuarea controlului vamal, a fost invitat în biroul șefului de tură, în care ultimul i-a cerut 300 Euro, pentru a nu fi supus unui control vamal minuțios. N.C. a relatat că inițial a refuzat să ofere banii solicitați șefului de tură, dar acesta din urmă a fost foarte insistent, amenințându-l că va supune controlului fiecare centimetru din microbuz, că îl va reține în vamă cât va fi necesar. Până la urmă, N.C. a menționat că ne-mairezistînd la pretențiile insistente ale șefului de tură, i-a zis acestuia că merge la microbuz să aducă banii. Ajungînd la automobil, și-a amintit de dictofonul procurat cu o anumită ocazie în Spania și a hotărît să înregistreze convorbirea cu șeful turei cînd se va întoarce să-i înmîneze banii. Pornind dictofonul din microbuz, l-a pus în borsetă și a

intrat în biroul șefului de tură. Considerînd că 300 Euro este cam mult, N.C. a decis să-i dea doar 200 Euro. În timpul înmînării banilor, șeful turei s-a arătat nemulțumit de acest fapt, solicitînd încă 100 Euro. Astfel, s-a încins o discuție, dar, pînă la urmă, șeful turei s-a mulțumit cu suma de 200 Euro. După aceasta șeful de tură a dat indicații subalternilor să permită microautobusul să plece. Ajungînd la Chișinău, N.C., după cum a arătat, a hotărît să se adreseze la CNA, pentru a-l demasca pe vameșul corupt și a-l trage la răspundere. La declarație N.C. a anexat dictafonul cu înregistrarea făcută.

1. Dați o apreciere juridică celor declarate.
2. Adoptați o decizie pe marginea declarației N.C.
3. Ce acțiuni urmează a fi întreprinse?
4. Ce reprezintă dicționarul și cum se va proceda în raport cu acesta și înregistrarea respectivă?
5. Care este valoarea probatorie a acestei înregistrări?

Testul 2

Subiectul I. Utilizarea rezultatelor activității speciale de investigații

Relatați cerințele privind admisibilitatea probelor obținute prin măsuri speciale de investigații în procesul penal.

Subiectul II. Speța

La Departamentul Servicii Operative al MAI a parvenit o informație operativă cu privire la faptul că unul dintre membrii grupării criminale conduse de liderul „Ruslan” caută contacte în scopul comercializării unei partide de arme. Dispunîndu-se inițierea unui control operativ și întocmirea unui dosar de evidență operativă, s-a autorizat efectuarea măsurilor operative de investigații, inclusiv a urmării vizuale în vederea depistării locului de tănuire a armelor, a canalelor de dobîndire a acestora și a celor de comercializare, precum și pentru stabilirea celor implicați nemijlocit în comiterea infracțiunii. În acest scop, s-a decis efectuarea unei achiziții de control al unei arme și al munițiilor aferente. În procesul documentării achiziției de control au fost create condiții favorabile pentru reținerea în flagrant a făptuitorilor, localizarea arsenalului de arme și de muniții. În raportul ofițerului operativ, întocmit în temeiul art.262 alin.(3) din Codul de procedură penală, au fost consemnate datele privind elementele conținutului infracțiunii prevăzute la art.290 alin.(2) lit.b din Codul penal– purtarea, păstrarea, procurarea, fabricarea, repararea sau comercializarea ilegală a armelor și a munițiilor, în forma agravantă – fapta săvîrșită de două sau mai multe persoane. La raport au fost anexate actele operative de serviciu.

1. Dați o apreciere juridică celor expuse.
2. Ce date urmează a fi consemnate în raportul ofițerului operativ?
3. Cum se va proceda cu raportul și actele anexate?
4. Ce acte operative de serviciu se anexează la raport și ce acte nu pot fi anexate?
5. Numiți temeiul (aspectul faptic și pretextul) pornirii urmăririi penale.
6. Conturați baza probatorie a cazului penal.
7. Apreciați perspectivele judiciare ale cazului.

VIII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Acte normative naționale

Legi

1. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994.
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.122 din 14.03.2003.
3. Codul vamal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr.1149 din 20.07.2000.
4. Legea cu privire la activitatea specială de investigații, nr.59 din 29.03.2012.
5. Legea cu privire la poliție, nr.416 din 18.12.1990.
6. Legea cu privire la Procuratură, nr.294 din 25.12.2008.
7. Legea cu privire la secretul de stat, nr.106 din 17.05.1994.
8. Legea privind protecția datelor cu caracter personal, nr.133 din 08.07.2011.
9. Legea cu privire la statutul ofițerului de urmărire penală, nr.333 din 10.11.2006.
10. Legea cu privire la accesul la informație, nr.982 din 11.05.2000, cu modificările și completările ulterioare.
11. Legea cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal, nr.105 din 16.05.2008
12. Legea pentru aprobarea Concepției securității naționale a Republicii Moldova, nr.112 din 22.05.2008.
13. Legea cu privire la apărarea națională, nr.345 din 25.07.2003.
14. Legea cu privire la organele securității statului, nr.619 din 31.10.1995
15. Legea privind Serviciul de Informații și Securitate, nr.753 din 23.12.1999.
16. Legea cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova, nr.215 din 04.11.2011.
17. Legea cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat, nr.134 din 13.06.2008.
18. Legea cu privire la Centrul Național Anticorupție, nr.1104 din 06.06.2002.
19. Legea privind activitatea particulară de detectiv și pază, nr.283 din 04.07.2003.
20. Legea cu privire la combaterea terorismului, nr.539 din 12.10.2001.
21. Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, nr.190 din 26.07.2007.
22. Legea cu privire la gărzile populare, nr.1101 din 06.02.1997.
23. Legea cu privire la sistemul informațional integral automatizat de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale și a persoanelor care au săvârșit infracțiuni, nr.216 din 29.05.2003.

Acte normative internaționale și regionale

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10.11.1948.
2. Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 16.12.1966.
3. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 16.12.1966.
4. Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 10.12.1984.
5. Convenția împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope (Viena, 1988).
6. Convenția împotriva crimei transnaționale organizate din 15 noiembrie 2000.
7. Ansamblul de reguli minime pentru tratamentul deținuților și recomandările referitoare la acesta din 30.08.1955.
8. Ansamblul regulilor minime ale Națiunilor Unite cu privire la administrarea justiției pentru minori (Regulile de la Beijing) din 29.11.1985.
9. Ansamblul de principii pentru protejarea tuturor persoanelor supuse unei forme oarecare de detenție sau încarcerare din 9.12.1988.
10. Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale din 04.11.1950.
11. Convenția europeană pentru asistența juridică în materie penală din 13.12.1957.

Literatură de specialitate

1. Аتماжитов В.А. *Оперативно розыскная тактика*. – Москва, 1986.
2. Горяинов К.К., Овчинский В.С., Синилов Г.К., Шумилов А.Ю. *Оперативно-розыскная деятельность*. Учебник. – Москва: Инфра, 2004.
3. Горяинов К.К., Овчинский В.С., Синилов Г.К. *Теория оперативно-розыскной деятельности*. – Москва: Инфра, 2007.
4. Рушайло В.Б. *Основы оперативно-розыскной деятельности*. Учебник. Изд. второе. – Санкт-Петербург, 2000.
5. Шумилова И.И. *Оперативно-розыскная энциклопедия*. Москва, 2004.
6. Cușnir V., Berliba V. *Recomandări metodice privind documentarea infracțiunilor din domeniul financiar-bancar* – Chișinău: Academia „Ștefan cel Mare”, 2003.
7. Boroș Al. *Drept procesual-penal*. București: Editura AII Beck, 2001.
8. Dongoroz V. *Explicații teoretice ale Codului de procedură penală român*. București: CH Beck, 2004.
9. Dolea I., Roman D., Vizdoagă T., Sedlețchi Iu., Șterbeț V., Rotaru V., Botezatu R., Cerbu A., Ursu S. *Codul de procedură penală al Republicii Moldova. Comentariu*. – Chișinău, 2006.
10. Lichii B. *Urmărirea penală*. – Chișinău, 2002.
11. Osoianu T., Orîndaș V. *Procedura penală*. – Chișinău, 2004.
12. Osoianu T., Andronache A., Orîndaș V. *Urmărirea penală*. – Chișinău, 2005.
13. Șterbeț V., Avram M., Popovici T., Gurschi C., Tomuleț C. *Ghidul judecătorului de instrucție*. – Chișinău: Cartier, 2007.